

Bytom / 28.01.2021

Zakład Polityki
Zdrowotnej Katedry
Polityki Zdrowia
Publicznego

41-902, Bytom,
ul. Piekarska 18
www.zpz.sum.edu.pl

KIEROWNIK
dr hab. n. o zdrowiu prof. SUM
Piotr Romaniuk

tel.: (+48 32) 39 76 521
promaniuk@sum.edu.pl

SEKRETARIAT
tel.: (+48 32) 39 76 545
zpz@sum.edu.pl
ppnsekretariat@sum.edu.pl

dr hab. n. o zdr. Piotr Romaniuk, prof. SUM

Zakład Polityki Zdrowotnej

Katedra Polityki Zdrowia Publicznego

Wydział Nauk o Zdrowiu w Bytomiu

Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

ul. Piekarska 18

41-902 Bytom

**Ocena osiągnięcia naukowego oraz całokształtu osiągnięć
dr Alicji Domagały w związku z ubieganiem się o stopień
doktora habilitowanego**

Pani dr Alicja Domagała w roku 1995 ukończyła studia magisterskie na kierunku biologia, realizowanym na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego, otrzymując dyplom z wyróżnieniem. Posiada również dodatkowe wykształcenie zdobyte dzięki studiom podyplomowym, w zakresie zarządzania, w tym – w ochronie zdrowia i zdrowiu publicznym. Ukończyła również studia doktoranckie w Instytucie Zdrowia Publicznego Collegium Medicum UJ. W roku 2005 uzyskała stopień naukowy doktora. Pomimo formalnego przypisania do dyscypliny biologia medyczna, tematyka rozprawy doktorskiej dotyczyła kwestii ochrony zdrowia i zarządzania zasobami ludzkimi w tym sektorze, co jest zgodne z dominującą problematyką badawczą realizowaną przez

Habilitantkę w przebiegu jej kariery naukowej. Posiada doświadczenie zawodowe w administracji publicznej i innych sektorach powiązanych ze zdrowiem publicznym, a od roku 2008 jest pracownikiem Instytutu Zdrowia Publicznego Collegium Medicum UJ, zatrudnionym na stanowisku adiunkta. Dr Domagała legitymuje się bogatym katalogiem dodatkowych kwalifikacji z zakresu zarządzania w ochronie zdrowia oraz prowadzenia badań naukowych, zdobytych w drodze zagranicznych staży i szkoleń. Wydaje się, że nie do końca właściwe jest kwalifikowanie jako staż uczestnictwa w wymianie akademickiej w ramach programu Erasmus+, choć sam fakt uczestnictwa w programie zasługuje jak najbardziej na pochwałę i uznanie i niewątpliwie pozytywnie wpłynął na kompetencje Habilitantki, w szczególności w zakresie dydaktyki i współpracy międzynarodowej, i właśnie w ten sposób aktywność ta winna być traktowana.

1 Ocena osiągnięcia naukowego, o którym mowa w art. 219. Ust. 2. pkt. 2. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018, poz. 1668 z późn. zm.).

Habilitantka jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego, zgodnie z art. 219. ust. 2. pkt. 2. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, przedstawiła cykl publikacji obejmujący łącznie 5 pozycji ujętych w całość pod zbiorczym tytułem „Wybrane aspekty satysfakcji i emigracji zawodowej lekarzy pracujących w polskich szpitalach, na tle innych krajów europejskich”, co jest realizacją możliwości określonej przepisem lit. b) ww. artykułu Ustawy. Wszystkie przedstawione publikacje mają charakter wieloautorski. Faktu tego nie należy traktować w kategoriach zarzutu, wręcz przeciwnie – jest dowodem umiejętności Habilitantki w zakresie komponowania zespołu badawczego i nawiązywania współpracy, w tym – międzynarodowej, z racji obecności w gronie autorskim reprezentanta kanadyjskiego ośrodka uniwersyteckiego. Fakt ów jest również świadectwem naturalnego i powszechnego w naukach o zdrowiu zespołowego podejścia do realizowania badań naukowych. W czterech spośród pięciu przedstawionych prac Habilitantka jest pierwszym autorem, w jednej – drugim. W każdej z prac Jej udział w powstaniu artykułu ma charakter dominujący, co

potwierdzone zostało oświadczeniami współautorów określającymi wkład w powstanie danej pracy i ich zgodą na przedstawienie przedmiotowych publikacji jako osiągnięcia naukowego Habilitantki. Charakter autorski osiągnięcia naukowego dr Domagały nie budzi zatem zastrzeżeń.

Wszystkie spośród przedstawionych prac opublikowane zostały w czasopismach indeksowanych w Web of Science Master Journal List, posiadających punktację Impact Factor. Są to czasopisma o uznanej i nie budzącej wątpliwości renomie w naukach o zdrowiu, co najmniej dwa spośród nich („European Journal of Public Health”, „Health Policy”) uznać można za należące do grupy najbardziej prestiżowych i rozpoznawalnych czasopism z zakresu zdrowia publicznego i polityki zdrowotnej, z racji długoletniej obecności na rynku wydawniczym i niekwestionowanego wkładu w rozwój przedmiotowych dyscyplin badawczych w Europie. Łączna punktacja Impact Factor opublikowanych prac to 11,995, co jest wynikiem zasługującym na docenienie. Tak rozpoznawalność czasopism, jak i wspomniana punktacja, mogą być uznane za potwierdzające wartość merytoryczną i doniosłość naukową prac stanowiących części składowe osiągnięcia Habilitantki. Przedmiotowe artykuły opublikowane zostały w okresie 2018-2020, tym samym wątpliwości nie budzi również aktualność osiągnięcia i jego zgodność z bieżącym dyskursem naukowym. Artykuły ujęte w cyklu dotychczas cytowane były blisko 30 razy, co jest kolejnym elementem osiągnięcia godnym odnotowania, a także kolejnym dowodem jego zbieżności z aktualnym dyskursem naukowym.

Przedstawione w cyklu publikacje są zróżnicowane w charakterze. Wprawdzie Habilitantka opisuje je wszystkie jako „prace oryginalne”, nie należy jednak przez to rozumieć, iż wszystkie mają typowy charakter oryginalnej pracy badawczej. Pierwszy spośród artykułów w cyklu, tj. „Planning of Polish physician workforce – systemic inconsistencies, challenges and possible ways forward” nosi pewne cechy kategorii, w niektórych czasopismach naukowych określanej mianem “debate”, w części zaś – artykułu przeglądowego. Dwa są typowymi artykułami badawczymi (“Migration intentions among physicians working in Polish hospitals” oraz “Satisfaction of physicians working in Polish hospitals – cross sectional study”), jeden ma charakter przeglądu systematycznego i meta-analizy (“Satisfaction of physicians working in hospitals within the European

Union - state of the evidence based on systematic review”), zaś ostatni (“A multidimensional questionnaire to measure career satisfaction of physicians: validation of the Polish version of the 4CornerSAT”), poza walorami poznawczymi, nosi również znamiona artykułu o charakterze metodologicznym. Ponownie zaznaczyć należy, iż stwierdzenie tej dywersyfikacji nie ma charakteru zarzutu, a raczej jest spostrzeżeniem podkreślającym wieloaspektowość przedstawionego osiągnięcia, szerokie pole jego potencjalnego oddziaływania oraz implikacji naukowych i praktycznych, a także świadczy jak najlepiej o opanowaniu zróżnicowanego i bogatego warsztatu naukowego przez Habilitantkę. Rzecz jasna, wszystkie artykuły są również pracami o bez wątpienia naukowym charakterze. Całość przedstawionego cyklu nabiera przy tym cech dzieła dość logicznego i spójnego wewnątrznie w taki sposób, iż poszczególne prace stanowią względem siebie elementy wzajemnie się uzupełniające, łącznie dające kompleksową i wyczerpującą odpowiedź na szerokie spektrum potencjalnych pytań badawczych i innych problemów naukowych.

Problematyka badawcza stanowiąca przedmiot publikacji zawartych w przedłożonym przez Habilitantkę cyklu nie jest sama w sobie nowatorska. Zarówno kwestia satysfakcji zawodowej, jak i migracji kadr medycznych, były już przedmiotem licznych opracowań naukowych, co jest zrozumiałe w kontekście szerszych zjawisk społecznych współczesnego świata – z jednej strony ruchów migracyjnych pomiędzy krajami rozwijającymi się, a wysokorozwiniętymi (a także wewnątrz tych grup), z drugiej strony – zmian struktury demograficznej, szczególnie w grupie państw wysokorozwiniętych, co ma związek ze zmianami zachowań prokreacyjnych, starzeniem się populacji, a także zmianami charakterystyki i wolumenu potrzeb zdrowotnych populacji. Na gruncie europejskim dodatkową przesłanką badań jest kwestia ruchów migracyjnych w obrębie Unii Europejskiej, tak w kontekście jednej z jej kluczowych zasad konstrukcyjnych, jaką jest swobodny przepływ osób i siły roboczej, jak i w związku z bezprecedensowym w świetle wcześniejszych uwarunkowań geopolitycznych i gospodarczych rozszerzeniem granic UE, jakie obserwowaliśmy na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat.

Ów brak waloru innowacyjności w zakresie problematyki badawczej w niczym nie umniejsza wartości poznawczej przedstawionego przez Habilitantkę

osiągnięcia naukowego. Przedstawione prace niosą ze sobą dużą wartość naukową, dostarczając szeregu użytecznych informacji o znacznym przełożeniu na praktykę zdrowia publicznego i planowanie polityk publicznych, jak i w aspekcie czysto naukowym, związanym z aktualnym stanem wiedzy w przedmiotowej dziedzinie. W owym aspekcie poznawczym za szczególnie interesujące uznać należy potwierdzenie związku pomiędzy poziomem satysfakcji zawodowej a rozważaniem decyzji o emigracji zarobkowej, a także wyraźny, statystycznie istotny związek pomiędzy określonymi czynnikami społeczno-ekonomicznymi i demograficznymi, a skłonnością do rozważania decyzji o emigracji. Jakkolwiek wyniki te niekoniecznie mają charakter zaskakujący czy też sprzeczny z intuicyjnie budowanymi hipotezami, wykazanie takich związków z użyciem metody naukowej eliminuje pole do możliwej spekulacji oraz, o czym już wspomniano, winno stanowić twardą podstawę do podejmowania interwencji w zakresie polityki społecznej oraz organizacji systemu ochrony zdrowia. W kategoriach obserwacji już dość zaskakującej można rozpatrywać fakt, iż w świetle wyników uzyskanych w toku przeprowadzonych przez dr Domagałę badań, poziom satysfakcji zawodowej lekarzy w Polsce nie odbiega w znaczący sposób od wyników ujętych w skali ogólnoeuropejskiej. Wprawdzie wniosek tego rodzaju nie ma charakteru kategoriycznego (jako że opiera się na zestawieniu wyników z dwóch różnych prac, nie dających się porównać w prosty i bezpośredni sposób), to jednak można go potraktować jako roboczą hipotezę i przesłankę do dalszych badań. Ewentualne potwierdzenie takiej obserwacji miałyby niebagatelne znaczenie w kontekście badania zjawisk migracyjnych kadr ochrony zdrowia w skali ogólnoeuropejskiej. Właśnie bowiem brak ujęcia wyników dla Polski zaprezentowanych przez Habilitantkę w opublikowanych pracach w szerszym kontekście ogólnoeuropejskim, a także brak bezpośredniego porównania wartości poszczególnych mierników (tak w zakresie dotyczącym satysfakcji zawodowej, jak i skłonności do podejmowania decyzji migracyjnych) z analogicznymi dla innych krajów, uznać należy za pozostawiające największy poznawczy niedosyt pozostający po lekturze prac ujętych w cyklu.

Jakkolwiek nadmieniono powyżej, iż tematyka badań zaprezentowanych przez Habilitantkę w cyklu publikacji stanowiących podstawę osiągnięcia naukowego nie nosi znamion naukowego pionierstwa, to jednak podkreślenia

wymaga fakt, iż samo osiągnięcie w pewnych aspektach cechy takie już posiada. W szczególności walor taki przypisać można przeglądowi systematycznemu dotyczącemu satysfakcji zawodowej lekarzy pracujących w szpitalach na terenie Unii Europejskiej, a także walidacji kwestionariusza pomiaru satysfakcji zawodowej lekarzy na gruncie polskim, poszerzającej spektrum narzędzi metodologicznych dostępnych do zastosowania celem przedmiotowych pomiarów, mających szczególnie użyteczny charakter ze względu na swoją wielowymiarowość oraz łatwość wykonania badań porównawczych pomiędzy różnymi krajami.

Mając na uwadze powyższe spostrzeżenia uważam, iż przedstawione przez dr Alicję Domagałę osiągnięcie naukowe zatytułowane „Wybrane aspekty satysfakcji i emigracji zawodowej lekarzy pracujących w polskich szpitalach, na tle innych krajów europejskich” w pełni odpowiada określonymu w ustawie wymogowi znacznego wkładu w rozwój dyscypliny naukowej.

2 Ocena pozostałego dorobku naukowego i organizacyjnego dr Alicji Domagały

2.1 Ocena ogólna dorobku naukowego dr Alicji Domagały

Łączny dorobek publikacyjny Habilitantki obejmuje na dzień złożenia wniosku habilitacyjnego 78 publikacji pełnotekstowych, z czego w blisko połowie przypadków jest ona pierwszym autorem. Zdecydowana większość tego dorobku przypada na okres po uzyskaniu stopnia doktora. W dorobku Habilitantki znajdują się zarówno prace polskojęzyczne, jak i angielskojęzyczne, w zbliżonej liczbie. Łączna wartość wskaźnika Impact Factor dla opublikowanych prac to 26,611, co uznać należy za wartość całkowicie zadowalającą i świadczącą o wysokiej aktywności publikacyjnej Habilitantki, gdzie jednocześnie aktywność ta pozostaje na wysokim poziomie merytorycznym. Aktywność ta utrzymywana jest na stale wysokim poziomie przez cały okres przypadający po uzyskaniu stopnia doktora. Liczba cytowań zgodnie z bazą Web of Science wynosi 61, indeks Hirscha 5. Uwzględniając informację dodatkową dołączoną przez Habilitantkę, opisującą dorobek po złożeniu wniosku habilitacyjnego, wartość punktowa całego dorobku

zwiększa się do 31,672 pkt Impact Factor i 1361 pkt MNiSW, zaś liczba cytowań na dzień 16 grudnia 2020 roku wynosi 77. O ile liczbę tę można ocenić jako przyzwoicie wysoką, choć nie imponującą, zwraca uwagę systematyczny przyrost liczby cytowań, w tym ich wyraźny wzrost w relatywnie krótkim okresie kilku miesięcy, co jak najlepiej świadczy o rozpoznawalności osiągnięć naukowych Habilitantki w globalnym dyskursie naukowym.

Dorobek naukowy dr Alicji Domagały jest spójny tematycznie, koncentrując się w przeważającej mierze na problematyce dotyczącej funkcjonowania systemów ochrony zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących zarządzania zasobami ludzkimi. Poza dorobkiem publikacyjnym, wysoko ocenić należy aktywność związaną z rozpowszechnianiem nauki za pośrednictwem wystąpień konferencyjnych, włączając znaczną liczbę konferencji międzynarodowych, a także niewątpliwie prestiżowy udział w sesjach plenarnych, na zaproszenie organizatorów. Habilitantka angażuje się w rozwój wiedzy naukowej także poprzez zaangażowanie w prace redakcyjne wydawnictw naukowych, a także przyjmując rolę recenzenta publikacji naukowych w renomowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym oraz uczestnicząc w pracach krajowych i międzynarodowych towarzystw naukowych. Doświadczenie w zakresie uczestnictwa w realizacji projektów badawczych należy uznać za w pełni wystarczające do potwierdzenia kwalifikacji Habilitantki w zakresie prowadzenia badań naukowych, w tym – kierowania projektem badawczym.

2.2 Ocena działalności organizacyjnej i dydaktycznej dr Alicji Domagały

Habilitantka może wykazać się znacznym doświadczeniem w zakresie realizowania dydaktyki, włączając w to doświadczenie międzynarodowe związane zarówno z wymianami akademickimi w ramach programu Erasmus+, jak i studiami międzynarodowymi realizowanymi przez Instytut Zdrowia Publicznego CMUJ. Obszary aktywności dydaktycznej są spójne z realizowaną przez dr Domagałę aktywnością naukową, co jest wysoce pożądane i niewątpliwie sprzyja wysokiej jakości procesu dydaktycznego. Habilitantka pełniła rolę

promotora 21 prac licencjackich i 49 prac magisterskich, a także pełni rolę promotora pomocniczego w dwóch toczących się przewodach doktorskich. Posiada doświadczenie w zakresie redakcji i przygotowania podręczników akademickich oraz dodatkowe kompetencje związane z przygotowywaniem procesu dydaktycznego i programu kształcenia.

W wymiarze organizacyjnym należy podkreślić duże zaangażowanie Habilitantki w procesy zarządzania jednostką akademicką, w tym pełnienie funkcji kierownika studiów podyplomowych, uczestnictwo w pracach Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Zespołu ds. Promocji Instytutu Zdrowia Publicznego i Rozwoju Karier Zawodowych Studentów. Szczególnie warte uwagi jest uczestnictwo w przygotowywaniu ekspertyz na rzecz podmiotów publicznych oraz organizacji międzynarodowych (WHO, Bank Światowy). Aktywność tego rodzaju może nawet nie tyle winna być ujęta jako osiągnięcie w dziedzinie aktywności organizacyjnej, ale koreluje bardzo silnie z prowadzoną przez dr Domagałę aktywnością naukowo-badawczą, stanowiąc dodatkowe świadectwo dojrzałości naukowej i rozpoznawalności Jej dorobku w środowisku naukowym i eksperckim. W ten sam sposób odbierać należy aktywność opisaną w punkcie 7. autoreferatu, tj. pełnienie roli eksperta w projekcie Evipnet oraz na rzecz Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych. Z kolei w kategoriach aktywności organizacyjnej można ująć uczestnictwo w realizacji projektu „This is Public Health”, wartościowego także ze względu na promocję ogólnie pojmowanego zdrowia publicznego.

Ogółem, aktywność organizacyjna i dydaktyczna dr Domagały nie budzi zastrzeżeń i jak najlepiej świadczy o zaangażowaniu Habilitantki w proces organizacyjny jednostki akademickiej, a także translację fachowej wiedzy w dziedzinie zdrowia publicznego na praktykę życia codziennego oraz kreowanie nowych, fachowych kadr dla systemu ochrony zdrowia.

2.3 Ocena dotycząca wykazywania się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej

W przedmiotowym zakresie Habilitantka wykazała szereg aktywności naukowych i okołonaukowych, realizowanych we współpracy z innymi podmiotami, niż uczelnia macierzysta. W katalogu tych aktywności znalazły się: udział w międzynarodowym projekcie badawczym ProHealth 65+, Udział w programie: Support for the Health Workforce Planning and Forecasting Expert Network, EUROPUBHEALTH - European Master in Public Health, Projekt NCN we współpracy z College of Medicine, University of Saskatchewan, Współpraca z Krajową Szkołą Administracji Publicznej w ramach projektu „Challenges in health care - central human and organizational resources”, Narodowym Instytutem Zdrowia Publicznego - Państwowym Zakładem Higieny w ramach konsorcjum „Nauka i Zdrowie”.

Jakkolwiek nie są to w ścisłym tego słowa znaczeniu aktywności wykonywane na rzecz innych podmiotów naukowych, w mojej opinii są one wystarczające do uznania, iż ustawowe kryterium dotyczące wykazywania się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej, zostało spełnione. Jest to znaczny zakres aktywności naukowej, dowodzący dysponowania przez Habilitantkę rozległą siecią relacji z podmiotami współpracującymi, wskazuje także na znaczny poziom umiędzynarodowienia aktywności akademickiej dr Alicji Domagały. Wydaje się, że jako potwierdzenie spełniania tego kryterium uzasadnionym będzie wskazanie również doświadczenia wykazywanego przez Habilitantkę w pozycji „Dodatkowe staże i kursy pozostające w tematyce głównych zainteresowań naukowych”, w tym uczestnictwo w Roundtable on Public Service Reform and their impact on Health Sector Personnel czy Global Forum on Human Resources for Health, jakkolwiek niektóre z tych aktywności przypadają na okres przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora.

3 Podsumowanie

Podsumowując, dr Alicja Domagała może pochwalić się ponadprzeciętnym dorobkiem naukowym, świadczącym o dojrzałości i samodzielności badawczej. Legitymuje się również bardzo dużym doświadczeniem w zakresie pracy organizacyjnej i dydaktycznej, a także współpracy międzynarodowej oraz z innymi podmiotami naukowymi i pozanaukowymi. Przedstawiony przez dr Alicję Domagałę dorobek, potwierdzony przedstawioną dokumentacją, w mojej opinii w pełni odpowiada wymaganiom ustawowym stawianym osobom ubiegającym się o stopień naukowy doktora habilitowanego. W związku z powyższym uprzejmie wnoszę do Wysokiej Rady Dyscypliny Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Jagiellońskiego o dopuszczenie dr Alicji Domagały do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.